

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Naših protivnikov smeri.

Prusofilsko noiaarstvo na Dunaju in drugod je vse raz sebe, da je Bismark milostno blagoizvolil prijateljstvo skleniti z našo carevino. Sicer se še ne vé nič natančnega o tej najnovejši zvezi in največji strah teh časni karskih patronov je, da bi se ne obistinilo vse kakor si oni želé, nego da bi vendar utegnili veseliti se prezgodaj. Nam je popolnem umevno, da se nekateri dobroznani avstrijski Nemci tako ginjivo radujejo nad avstrijsko-nemskim prijateljstvom, samo to nam nij povžeči, da ne povedó iskreno uzrokov svoje neizmernej radosti. V eno mēr pač poudarjajo, da je ost te zveze obrnena zoper Rusijo, da to drugače niti biti ne more, in upajo, da bode avstrijsko-nemške zvezi pristopila tudi Angleška. Nemogoče to nij, pa pravemu Avstrijcu to nij baš tolažilo. Ozrmo se le nekoliko v najnovejšo prošlost in vprašajmo, kaj je Avstriji nesla — blagonaklonjenost Anglije. Angleški poverjeniki na berlinskem shodu so nam na vrat obesili bosensko-hercegovinsko okupacijo pod uveti, kateri nijso povse znani, pa dosta živo osvetljeni po glasovitej avstro-turške konvenciji. Nobeden razumen politik nikdar nij dvomil, zakaj so se Angleži in — Magjari potezali za zasedanje Bosne in Hercegovine po naši vojski. Angleže kakor Magjare je vodila samopridnost in Angležem nij bilo moči cenejše varovati svojih interesov, kajti troške placali smo mi, dobiček pa imajo za zdaj le naši blagi prijatelji. Kake koristi se je tudi za nas nadejati od zveze z državo, ki jej je jedino vodilo lastni interes. Vsaka stran zgodovine neometno priča, da Angleži še nikdar

za nikogar nič nijso storili, nego vselej skrbeli le za svoj žep. In Angleži imajo popolnem prav, mi to načelo v politiki potrjujemo, pa želimo da bi se ga držala tudi Avstrija, ne pa za druge prodajala svoje kože.

Poglejmo pa i nadalje, koliko nam je kadaj koristilo prijateljstvo nemško, uprav prusko, kar je dandenes vse jedno. Poslednjikrat smo si bili zavezniki s Prusi ob šlezvik-holstinske vojni. Pa naj reče kdo, da nam nij dolžnost biti hvaležnim za naše pridobitve iz te vojne: deželi izvojevani vsaj na pol od nas na naše troške je naša zavezница zasé pridržala, za povračilo pa Avstrijo — pahnila iz Nemčije. Mi navajamo samo ta faktum, ne da bi ga obžalovali. Sad ove avstro-pruske zveze pak je bila končno — Sadova!

Pa za vse to se naši Nemci nič ne menijo, samo da se Avstrija zveže z njihovimi „sorodniki“ v rajhu in da gre nad Ruso! Zakaj pa je Rusija tako sila na poti našim Nemcem, zakaj hoté na vsak način osamiti, ponižati, streti jo? Rusija je leta 1848. rešila Avstrijo, — ali zasluži kaj boljšega?! Čemu jej je bilo tega treba? Zato je Rusija Avstriji nevarna in še sto tuch veljavnih uzrokov vam povedó, če hočete, a — pravi uzrok zamolčé. Zakaj se ženirate, gospoda! Povejte, da protiruska vnana politika v Avstriji je za vas toliko, kakor protislavjanska, kakor tista notranja politika, ki je vaš edia cilj in konec. Vi kalkulujete, da država, ki je največej slavjanskej državi sovražna, ne more biti prijazna niti svojim slavjanskim narodom. Jedva se le-tem obeča, samo obeča boljša bodočnost, kar je cislatavska vlada krenila na drug tir,

pa uže se ostavljena nemška hegemonija ozira po zaveznikih in upa, da jej bode, kakor je uže bilo enkrat, v skrajnem trenutji priskočilo popečiteljstvo vnanih poslov.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 18. okt. [Izv. dop.]

Predsednik naznanja v tej petej seji izid volitev v peticijski in legitimacijski odbor. Po volitvi v peticijski odbor se je našlo samo 326 glasovnih listkov, akopram je oddalo 328 poslancev svoje glasovnice; moralo se je konec te seje, v ta odbor še enkrat voliti, in sicer po imenih. Nekateri poslanci so vlado interpelirali o razu h stvaréh, potem pak se je prestopilo k prvi točki dnevnega reda: dotacija cesarskemu dvoru. Herbst je predlagal, naj se prične o tej zakonovej predlogi kar posvetovanje, v specijalne debati pak naj se nespremenjena sprejme. Ali slaboznani Schönerer je proti temu predlogu in pravi, ka se mora ta načrt zakona izročiti posebnemu odboru. Groholski je v imenu cele avtonomistiške stranke podpiral predlog Herbstov, in zakon o dotaciji cesarskemu dvoru se je v drugem in tretjem branji soglasno sprejel. Načrt zakona gledé uprave v Bosni in Hercegovini in o podaljšanji brambovskega zakona se je oddal posebnemu odseku, sestojéčemu iz 24 udov, v posvetovanje; tudi zakon za pobiranje vojakov leta 1880 se je izročil posebnemu odboru.

Druga točka dnevnega reda je bil načrt zakona o podaljšanji pristojbinske in kolektivne svobode pri arodiranji zemljišč. Na predlog Groholskega se je izročil ta zakon posebnemu odseku. Potem pak je dr.

Antek.

Sibirski raziskovalci XVII. veka.

Po Kostomarovu spis. I J. Steklasa.

Za carstvovanja dveh prvih Romanovčev so si Rusi podvrgli skoraj vse prostranstvo severozatočne Azije. Z neobično malimi vojniškimi silami in neznatnimi troškovi za državo, bilo je to delo dovršeno po smelih prostovoljcih, ki so se zvali Kazaki. Čim so se Rusi začeli proti iztoku širiti, gradila je država tvrđnjavice, ki so se s časoma radi udobnosti pobiranja da kov od bližnjih prebivalcev in vsled pomnoževanja ruskih naseljencev spremenile v mesta; a v mestih so se postavljali vojevode. Vojevode pa so iz svojih mest pošiljali dobrovoljne Kazake, iskat novih zemelj, ter jih podvreći carskej oblasti. Čim se je Kazakom posrečilo tako zemljico odkriti, zapovedal je vojevoda, postaviti v njej tvrđnjavico, ter poslal tjakaj vojnike z orožjem in s potrebnim živežem pod vodstvom petdeset-

nikovim. Sibirski prebivalci nijso imeli strelnega orožja; živeli so raztreseni, tr se zato nijso mogli Kazakom ustavljati. Vojevode in njim podložni načelniki v tvrđnjavicah so imeli nalog, da zovejo k sebi sirske kneze; da se jim prilizujejo, ter jih napajajo z vinom, katero jim je bilo posebno priljubljeno. Vrh tega pa so jim morali dajati tudi darove, razno drobno šaro, posebno kovinske stvari, da bi jih tako pridobili za podanstvo caru, ter za plačanje davka, ki se je odrajoval v kozah. Za poročstvo v svojej vernosti, dajali so sibirski knezi, podavši se caru, Rusom poroke, svoje brate in deco, a včas pa so sami ostali za poroke. One pa, ki so se zoperstavliali, so prisilili na pokornost. Pa ti so se navadno pri prvi priloznosti bunili; nijso hoteli davka plačevati, ter so celo na tvrđnjavice navali-vali. Tako so Ruse večkrat plašili, ali sploh jim nijso mogli dosta škoditi, najmanje pa pregnati jih. Vlada je svojim vojevodom postojano nalagala, da naj ne činé nobenih nasilstev nad prebivalci, tudi ne pobirajo nič

nepotrebne od njih, ter jih ne obračajo proti njihovej volji h krščanstvu. Ali na te opomene se je malo pazilo, nego Rusi so še nadalje dražili ljudstvo s svojim žestokim ponašanjem. Neprestani, enolični prepri s prebivalci izpolnjujejo vso povest sibirsko.

S početka carevanja Mihajla so Rusi utemeljili Jenisejsk,¹⁾ in od tega časa so prodirali vedno bolj proti iztoku in jugu Sibirijske. Rusi so takrat začeli borbo s Tunguzi. Tunguzki knezi so se malo po malo, videči nemo-gočost odpora, pokorili eden za drugim, sami dohajali v Jenisejsk, ter prinašali sobole (davek v kozah). Leta 1621. je osnoval vojevoda Dubenskij Krasnojarsk²⁾ ter se tam utaboril s tremi sto ljudij. Tamošnji prebivalci, Kački Tataři protivili so se s pomočjo Kirgizov, ter oblegali Krasnojarsk, ali bili so razbiti, ter

¹⁾ Jenisejsk (sedaj 6600 lj.) tržišče za žito in kožuho.

²⁾ Krasnojarsk (sedaj 11000 lj.) v rodovitnej pokrajini ob Jeniseju, izpira iz peska zlato in srebro ter se peča s trgovino.

Weeber utemeljeval svoj predlog, da bi se naredil zakon zoper oderube. Weeberjev predlog se odda odseku 20 poslancev. Temu je sledilo prvo branje Roserjevega predloga o postavnjej uredbi zavarovalnic, Karlon pak je utemeljeval svoj predlog, glede izdelovanja in prodavanja ponarejenega vina, — vse se je izročilo posebnim odborom. Predlog češkega poslanca Hevere o znižanju davkov posojilnicam in hranilnicam se je izročil pristojbinskemu odboru. Volilo se je potem 24 poslancev v odsek za posvetovanje zakona zoper govejo kugo, in predlagalo z volitvijo tri zaupne može, izmed katerih bode cesar sam določil potem jednega v državni sodski dvor. Saja se je potem sklenila, prihodoja pak določila na vtorek 21. t. m.

Avtonomistiška stranka je po kompromisu pustila ustavovernej stranki, da voli jednega uda v komisijo za kontrolo državnega dolga; avtonomisti bodemo volili tri ude. V seji adreznega odbora včeraj so bili navzočni tudi grof Taaffe, baron Weidenheim in Chertek. Sklenilo se je, da ostane tajno, kar se je posvetovalo. Grof Taaffe pak si mnogo prizadeva, da bi adresi do cesarja obéh hiš državnega zbora ne bili preveč različni. Poročevalcem adrese v zbornici poslancev je voljen grof Hohenwart, v gospodski zbornici pak Hasner.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. oktobra.

Novi avstrijski vnanji minister baron Haymerle je vsem evropskim dvorom naznanil pismeno svoj nastop. Dejal je, da je Andrassy odstopil samo iz osebnih ozirov, premena da je samo osobna, načela pak da bodo ista v vnanjej politiki, kakršna so bila doslé. V soboto je šel Haymerle v Budapešto pozdravit obojete ministre.

Gledé vojaške takse se poroča, da se bode pobirala od vseh ónih, ki so podvrženi vojaški dolžnosti, skozi 12 let. Plačati bode moral vsakdo, če pa dotičnik néma nič premoženja, plačati bode morala zanj občina. Uže v prvem letu bode na ta način došlo 400 000 gld., a koncem 12 let da bode ta svota narasla na 12 milijonov goldinarjev.

Vnanje države.

V rumunskej zbornici je vendar prodrl vladen predlog o židovskem vprašanji, — ali moral se je nekoliko predrugačiti, sicer opozicionalci ne bi bili glasovali zanj.

Turki imajo uže zopet preustrojeno ministerstvo; telegram od 19. t. m. namreč javlja: Said paša je prvi minister, Mahmud Ne-

dim notranji, Aarifi prvosednik državnega svetovstva, Savas vnanie, Djevdet sodstvo, Kadri trgovstvo in dela, Edib efendi finance, Savfet. glavni inspektor za reforme. — To pa uže nij kar si bodi, — inspektor za turške reforme!

Francoski minister Leroyer je poslal vsem glavnim prokuratorjem okrožno pismo, v katerem on ukazuje, sodnijsko postopati z vsemi tistimi, ki zoper obstoječe postavbe govore in pišejo.

„Standard“ poroča, da je general Roberts, ko je zasedel *Kabul*, izdal proglaš, v katerem naznanja, da se bode trdnjavici Belahisarska in vsa druga poslopja razrušila, katera bi opovirala vojno zasedenie. Mestjani so morali kazni plačati. Črez Kabul in okolico uvede se obsadni stan. Vse orožje se mora Angležem oddati, kdor pa bode črez osem dni imel še orožje v svojem posestvu, bode umrten.

Angleži so zdaj prisvojili si vso Transvalsko republiko v južnej Afriki, ozemlje, ki je večje, nego cela Anglija.

Marquis Salisbury je žutil zopet enkrat potrebo v sebi. govoriti pri kozarici vina v Manehestru o Rusih, katere je Anglija zadrževala, da niso prodrli v Carigrad. In omenil je tudi nekaj o Avstriji, katera se mora po njegovem mnenju Rusiji zmirom v napotje postavljati, ter je poziravil zvezo mej Avstrijo in Nemčijo kot zoper Rusijo namerjeno. Namesto da imajo Angleži svoje oči uvek uprte v Rusijo, naj bi raje pogledali malo na Irsko, kjer je njih gospodstvo pritiralo ljudstvo srečno do tja, da óno gládú umira.

Na Irskem raste od dne do dne nezadovoljstvo zaradi zemljiščnih razmer. Dne 13 t. m. je 500 najemnikov zbralo se v Ballivayu ki so sklenili, da nikdo izmed njih toliko časa ne plača najemščine, dokler lastniki zemljišča te ne bodo znižali. Tudi so sklenili, da nobeden ne bode vzel v najem takega zemljišča, s katerega je bil zadnji najemnik odpoden, ker nij mogel najemščine plačati. Kako čudno in krivično je posestvo razdeljeno na Irskem, kaže to, da ima od 20 milijonov oralov obdelane zemlje 6000 posestnikov nič manj nego 17½ milijonov, 2½ milijon zemlje je razdeljene mej 72.000 posestnikov, a 5 milijonov ljudi néma ničesa, in ne ve od česa živeti.

Dopisi.

Iz vipavske doline 14. oktob.

[Izviren dop.s.] Letos imamo popolnoma slabo letino, tako da ljudje uže zdaj sè strahom preiščujejo, kako jim bode zimo prejeti. Sadja je bilo prav malo, žita nič, turšice po najboljih njivah nekoliko, po slabih nič, fižola in krompirja le za ime, vina, v katero stavi Ipavec vse svoje upanje, tako nenavadno malo, da si ž njim ne more veliko pomagati, naj ga dene kamor hoče. Po 2—5 kvinčev so ga pridelali navadni kmetje; posestniki, ki so ga

druga leta pridelovali po 100—300 kvinčev, morajo letos biti zadovoljni z 20—25 kvinči. Tu pa tam, zna biti, je kaka redka izjema.

Tudi zadnjega poljskega pridelka, repe in korenja ne bo skoro nič, ker vsled dolgotrajajoče suhobe je vse ovenelo in posušilo se. Ubogi in pomilovanja vredni kmet! letos ga čaka prav hula. Kmalu bodo sè silo pričeli terjati davke, od kod bode vzel denar da jih plača? Pa gospodje ne gledajo na slabo letino, óni ne hčeo poznati stiske in revščine kmetove, óni prašajo le po denarju, kolikor in kadar postava veleva.

Bati se je tedaj, da bode letos prav veliko eksekucij in da se bode za majhene denarje marsikako tudi dobro blago prodalo, samo da ga bode hotel kedo kupiti. Veljavni in za obstanek naroda vneti može, naznanite revo vipavskih prebivalcev zaradi mnogo slabih in posebno zaradi letošnje preslabe letine na višjem mestu prošnio, da bi se pri pobiranju davkov bolj usmiljeno postopalo, ali še celo čakalo do prihodnje spomladi, ko bode kmet uže od zgodnjega sadja kak kračar dobil. Pa tudi od druge strani se je bati prevelicega pritiska, od oderuhov in nevestnih upnikov, ker ti ljudje stavijo posebno upanje v slabe letine in jih znaio tudi dobro izkoristiti. Ali pripravijo kmeta v take dolgeve, da se iz njih nikdar več ne more izkonati, ali pa celó na kant. Nai bi slavne sodnje na take ljudi, posebno pa v slabih letinah, bolj pazile in pri tožbah bolj na strani dolžnikov kakor pa nevestnih upnikov stale.

Ker ravno od slabe letine govorim, rad bi tudi nekatere druge gospode opomnil, naj ozir jemljó na splošno revščino, namreč gg. učitelje na vipavskej ljudskej šoli in mei temi posebno g. P. Kakor sem zvedel je g. P. preteklo šolsko leto vsacega učenca zarad pomanjkanja kake knjiže, pisanke, ploščice, računskega stroja ali česar drugega, večkrat tudi ne neobhodno potrebnega, iz šole spodil. Otroci, kateri so iz Vrhpolja, Dupelj ali Gradišča, pol ure od vipavskega trga doma, so potem, boječi se pred uro domu, okolo potepali se in po polju sadje kradli, — tedaj vse kaj drugega delali, kakor bi morali. Ali jim g. učitelj nij mogel dati kakega opravlka v šoli, če tudi nekateri niso soboj prinesli ravno pisanke ali pa računskega stroja? Ali se ne da pisati za silo tudi na ploščice, ali računati brez računskega stroja?

Pa kaj še? Starši tacihi otrok so morali vrhu tega še kazni plačevati, češ, da njih

se obvezali plačati jasad (davek kočevnikov v kožah). L. 1629. je poslal Dubenski Kazake na reko Kau; oni so pokorili in podvrgli plačanju davka Kamaše, prav star narod v Sibiriji, ter tako položili temelj mestu Kausku.³⁾ Potem so bili upokorjeni Tubinci. Kako lahko so se dali podvrči, vidi se iz tega, da jih je mogel vladati ataman Galkin iz Jenisejska s 40 Kavaki. Mej tem pa je l. 1629. iz Jenisejska poslani stotnik Beketov proplul po reki Tunguski in Ilimu, ter prišel do Burjatov; za njim se je podal Hripunov ter se na bregovih Angare prvi strnil z Burjati. Takrat so se razprostranile vesti o mnogobrojnosti, bogatstvu in sili naroda burjatskega, katerega so Rusi nazivali „bratskim“. L. 1631. je sezidal ataman Porfirjev Bratsko, trdnjavico na Angari v zemlji Burjatov, in od tega časa so poskušali ta narod si pod-

jarmiti, ter se borili ž njim več nego deset let. Dospevši na reko Ilim (izteka se v Angaro), kjer je bila postavljena Ilimska trdnjavica, vzdignili so se Rusi proti Leni. Ataman Galkin se podá po sledu za Kazaki, katere je naprej poslal, črez predel od reke Ilima do reke Muke (pritok Kute) in pride tako do Lene. Za njim se spusti l. 1632. Beketov doli po Leni, ter utemelji Jakutsko trdnjavico, sedanje mesto Jakutsk.⁴⁾ Tam se je sešel z Jakuti, ki so s početka sprejeli Ruse nekako prijazno, ter ž njimi celo trgovati začeli. Rusi so se podali še dalje do bregov Viljuja (pritok Lene), ter podvrgli tamošnje Tunguze. Naslednik Beketov v Jakutsku, ataman Galkin, je začel pošiljati po okolici od delke, da podvržejo Jakute. Le-to pa je poslednje tako vzbunilo, da so se vzdignili, ter

skušali vzeti in celo popaliti Jakutsk; ker se jim pa to nij posrečilo, začeli so vsi begati iz zemlje, samo da ne ostanejo podložni Rusom. Galkin jih je komaj polovico zadržal v starih selih. L. 1635. je bil na Leni proti severu od Jakutska utemeljen Olekminsk.

V Jenisejsk so dohajale nejasne vesti o nekem velikem jezeru Lami (Bajkal) ter bogatej okolici, kjer se nahaja zlata in srebrna ruda. Ali Rusi nijso znali, na katerej strani naj ga iščejo; mislili so, da se Lama izteka v morje. L. 1636. je bila poslana ekspedicija iz Jenisejska za iziskanje tega jezera. To podjetje je bilo izročeno nekemu Eliseju Jurje u; le-ta je vzel v Olekminsku vojaka Proška Lazarja in deset drugih ljudi, pa še 40 obrtnih dobrovoljcev; ž njimi se je spustil doli po Leni, izplul v ledeno morje, obrnil se na levo v ustje reke Olenke, ter ostal tukaj črez zimo. Spomladi je on prehodil kraj po suhem do

³⁾ Kausk iztočno od Krasnojarska.

⁴⁾ Jakutsk (sedaj 5000 lj.), središče kupčije s kožuho.

otroci niso redno obiskovali šole. Tudi se mi ne zdi prav pedagogično, da g. P. otroke kaznuje s celodnevno zaporom, pa jim opoldne še celo ne dovoli vžiti, kar so si soboj prinesli. Či je to res, ali meni, da otrokom nij treba jesti? Ali ne vé, da jih je veliko taci ki zjutraj nič ne dobé, ampak kar lačni hité v šolo? Je-li prav tedaj, da jim še opoldne, ako jih zapre, ne privošči grizljaja kruha? Jaz mu bi svetoval, naj v prihodnje nekoliko njegove ostrosti nasproti učencem popusti in naj rajši skuša pridobiti si otroke s prijaznostjo in ljubeznijo; potem bode konec prihodnjega šolskega leta mogel pokazati boljši uspeh, kakor letos, ker letos so njegovi učenci na skušnji slabo odgovarjali, ali še slabše jih je on znal izpraševati. Govoriti, bahati, šopiriti in napenjati se je lahko ali delati in delati, da se kaj vidi, je težko. To naj si zapomni g. P. in naj se bolj peča s šolstvom, drugod ga Vipavci ne potrebujemo. Staršem bi pa svetoval, da se, ako se njih otroci zaradi pomanjkanja kake knjige itd. iz šole podé ali po celi dan zapirajo, zoper to nedopustno ravnanje učiteljevo pritožijo, pa ne pri g. P., kateri bi jih v svojej naglosti lahko žive požrl, ampak pri g. vodji te šole, in če tam nič ne opravite, pa kod drugod, saj je še višjih oblasti.

Iz Celovca 17. oktobra. [Izv. dopis.] Krasna je bila letošnja jesen, posebno ugodna za vinograde, kakor sem se sam pred kratkim v ljutomerskih goricah prepričal, kjer se ljudje enako dobrega vina nadejajo, kakor je ondi priraslo l. 1868. Te dni je ondi bratva, katerej pa treba lepega vremena, da se spravi dober mošt. A bojim se, da kakor prejšnja leta, bode tudi letos vreme kljubovalo vinogradnikom, ker včerajšnji jug prinesel je dež, katerega pa je sever nocoj v sneg preobrnil. Čudno smo gledali denes jutro, ko opazimo po tako toplih in prijetnih dnevih belo odejo po sosednjih strehah in vrtih. Sneg leži na dva pednja debelo, a vedno še seje in siplje izpod podnebjaja. Toplomer kaže 5° R. Velika škoda bode na drevju, katero je včeraj še stalo čisto košato in zeleno, danes pa se šibi pod težo snega, ki mu odkrhuje vejo za vejo. Snoči je grmelo in še danes o 1/2 9. uri zjutraj bilo je slišati grmenje. Lansko leto zapal je sneg nekoliko tednov pozneje, l. 1870. pa uže 2. oktobra.

Dne 5. oktobra bilo je slovesno otvorjenje „društvene hiše katoliških rokodelcev“, katera stoji na „novem svetu“ na prostoru takozva-

Lene, kjer se izteka reka Moloda vanjo. Ti smeli podjetniki so si iztesali dva koča (ladji) ter se iz novič podali nazaj po Leni v morje. Tukaj se obrnejo na iztok in čez pet dni so prišli do reke Jane ter pobirali jasak od prebivalcev. Prozimovavši v teh krajih, naredili so si zopet štiri čolne, ter se na njih pope-ljali po reki Jani do njenega ustja. Elisej Jurjev je ostal tukaj, ter položil temelj Ustjansku, a pet ljudij pa je poslal v Jenisejsk s pobranim davkom.

Slična podjetja so nečuzena, ako se vzame v obzir strogo podnebjje, spremenljivi vetrovi pri brodarjenju, neobhodnost tesanja čolnov, potovanje po suhem ali po nepoznatih predelih, ter vleči seboj take peze, zimovanje v divjeji pustinji, pri mrazu do 40° R., pomanjkljivost sredstev in mali broj ljudij sredi divjih nepoznatih plemen.

(Dalje prih.)

nega „Čabušnikovega“ vrta. Pot do „društvene hiše“ bil je okinčan s tremi slavoloki in dvanaajstimi mestnimi zastavami. Ob 11. uri dopoldne pričel je knezoškof dr. Valentin Wiery blagoslovljati hišne prostore, ter potem nago-voril v krepkih in pomenljivih besedah mnogo-zbrano občinstvo. Na to se zahvali društveni predsednik g. Bittner v imenu društva vsem, ki so radovoljno pripomogli, da se je društvena hiša, katerej je bil temelj postavljen 24. aprila 1879. l. — na dan srebrne poroke Njiju Veličanstev — dogotovila do 4. oktobra — cesarjevega godú. Posebno zahvalo izreka g. predsednik našemu knezoškofu, ki je društvu res knežnje darilo poklonil, g. profesorju Andreju Enšpielerju, ki je zemljišče za ome-njeno poslopje kupil in je društvu daroval, g. inženirju Chlubi, mojstrom in vsem dobrot-nikom, ter sklene z trikratnim „živio“ na Nj. Veličanstvo, na kar vse občinstvo vstane in navdušeno izrazi svojo udanost do svojega vladarja, društveni pevci zapojó cesarsko himno in pred hišo stoječa godba jo krepko zaigra. Zvečer ob 7. uri zbralo se je okolo 600 ljudi v društveni sobani in bližnjih prostorih. Mei drugimi govoril je vojaški škof g. dr. Anton Gruša, občeznani slavni govornik in generalni predsednik vseh avstrijskih katoliških rokodel-skih društev, ter poudarjal pomen in namen takih in enakih društev. Okolo polunoči končala se je slavnost.

Pri tolikem pomanjkanju duhovnih pastir-jev v naši škofiji je število krških bogoslovcev kaj majheno, vsega 18, mej temi samo 8 Slovencev, kar je gledé silne germanizacije koroških Slovencev res žalostno. A upajmo boljše bodočnosti, morebiti tudi nam v kratkem napoči zarja jasnejih in ugodnejih dni! V. S.

Domače stvari.

— (Iz mestnega odbora.) V posled-njej seji dne 17. t. m. je g. župan objavil, da mu je došlo uradno poročilo o prihodu domačega polka šte. 17., najprej pride 400 mož odpustnikov, katere bode treba sprejeti. G. žu-pan želi dogovora o tej zadevi po končanej seji. — Mestni odbor je potem sklenil v smislu odsekovnega poročila, da se iz sirotinskega imenja, katero mesto upravlja, ne morejo po-deliti ustanove za dekliško sirotnico v Lichten-turnovej hiši, ker je óno imenje posébe opre-deljeno in tudi za dečke namenjeno. Dališa razprava se je vnela zaradi ceste na močvirji od Lip do dolzega grabna oziroma do Pod-peči. G. Regali je nasvetoval, naj mesto prosi deželo podpore za to cesto, odbor pa je spre-jel samo odsekove predloge, g. Regali jev na-svet pa zavrgel. Gledé nekda seimskih zida-nih ut na Josipovem trgu določi odbor, da bodo od vseh Svetih naprej perice vanje mo-rale spravljati umazano perilo, katero po mestu pobirajo, plačevale pa bodo zato kolikor do-zdaj plačujejo po vežah, namreč 5 novčičev vsaka. Ustavljaj se je tej naredbi samo gosp. Regali; velika večina Ljubljanačauov mi-slimo, se boče v tem slučaju skladala z mest-nim odborom, vzlasti vsi tisti, ki gostujeje pred škofijo. — Ker je v tretjem razredu prve mestne deške šole nad 100 učencev, je po po-stavi treba paralelke; odbor je privolil novce za plačo pomočnemu učitelju in za kurjavo. Po dognanem dnevnem redu je gosp. Peterca vprašal g. župana, kaj je s svetilnicami na Du-najskeje cesti od železnične proge do Božigrada, g. župan je povedal, da s plinom ne bode nič, zaradi svečave s petrolejem pa je treba z nova

obravnave. Naposled še g. Gršič vpraša, na-čegave troške je bil trnovski most čez Gra-dašico, ki se je nekaj posétel, bil vzdignen, ali na mestne ali na podietnikove; g. župan odgovori, da je popravo trpel podjetnik.

— (Treščilo) je 16. dan t. m. po noči v zvonik farne cerkve pri sv. Duhu v Velikem trnu nad Krškem, in ga tako razrušilo, da so vsi zvonovi na tla popadali. Polovica zidú se je zvrnilo na cerkveno streho in jo tudi nekaj raztrgala. Vnelo se nij. Naši čitatelji se bodo spominjali, da je tudi vlni strela udarila v to cerkev. Zdaj bodo menda vsaj omislili si strelovodov — za preišaji zvonik se jim menda nij ravno zdelo, da bi ga delali.

— (Koncert na citrah) v čitalničneji gostilni je bil nedeljo večer primerno dobro obiskan in tist del občinstva, ki je kaj na ušesa ušel, menda tudi zadovoljen s produk-cijo. A večina občinstva nij baš mnogo ume-telnosti užila, ker se nič slišalo nij. Citre pač niso za večje prostore, kjer se more za-htevatvi od ljudij da bi tihi bili kakor v cerkvi. Sicer pak tudi ti mojstri na citrah ne umejo igrati osobito slovanskih pesnij, kar moramo vsekako omeniti.

— (Novega Valvazorja) 67. sešitek je izšel sredi meseca, nadaljeva je XV. knjigo o analah kranjske dežele za avstrijske vlade.

— (Pri občinski volitvi) v Kropi na Goreniskem je bil za predstojnika izbran Lovro Magušar iz Krop. za svetovalce so iz-voljeni: Karl Pribovec, Matej Soršak in Ma-tej Šolar.

— (Difteritis) hudo razsaja po La-porskeji fari na Štirskem; najbolj otroci v Vr-hovljah in v Dromlažajem bolehaljo, mnogi so uže pomrli.

Račún

o dohodkih in troških, ob katerih se je postavil spomenik pokojnemu profesorju

Ivanu Tušku.

A. Dohodki,

katero so prošeni zložili ti gospodje:

	3 gl.	— kr.
Bleiweis Ivan dr.	1	—
Bleiweis Karel dr.	1	—
Bučar Fran. trgovec	2	—
Celestina Josip, c. kr. profesor	1	—
Čamernik Vinc., kamenoréz	2	—
Čuček Raimund, c. kr. profesor	1	—
Dolénice Hinko dr., c. kr. pristav dež. sodišča	1	—
Dolénice Oroslav, voščentinar	1	—
Drž Josip dr.	1	—
Drénik Fran. glavni zastópnik peštan-ske zavarovalnice	1	—
Družbica nékih gg. duhovnikov	2	70
Eger Fran. trgovec	1	—
Erjavec Fran. c. kr. profesor	3	—
Fajdiga Ignacij, c. kr. profesor	1	—
Gartenauer Henrik, c. kr. profesor	1	—
Gestrin Karel dr., c. kr. sodnik	1	—
Gnézda Ivan, nástojnik v Alóznici	1	—
Gruntar Ignacij, c. kr. belóznik	1	—
Hafner Jakob	3	—
Hirschmann Tíleh, gostilničar	1	—
Hren Fran. gospodar in trgovec	5	—
Hrovat Blaž, c. kr. ravnatelj učiteljske izobraznice	1	—
Jamár Andrej, továrensk ravnatelj	1	—
Jelóvčnik Anton, trg. knjigodržitelj	1	—
Jenko Lindovik dr.	3	—
Jesénko Ivan, c. kr. profesor	2	—
Jurčič Josip, urédnik	1	—
Kandernal Fran. c. kr. profesor	2	—
Kapler Josip dr.	2	—
Kavčič Josip, telegrafsk uradnik	1	—
Konšek Valentin, c. kr. profesor	1	—
Krek Gregor dr., c. kr. profesor na vse-učilšči	1	—
Kresnik Janko, belóznisk kandidat	1	—
Križnar Friderik, duhovnik in c. kr. ka-tehet na realki	1	—
Lapónja Stepan, koncipijent	1	—
Lazar Mihael, duhovnik in c. kr. prof. Legat Ivan, duhovnik in c. kr. gimna-zijalni kateket	1	—
Lóvec Fran. c. kr. profesor	3	—
Levstik Fran.	5	—
Marn Josip, duhovnik in c. kr. prof.	2	—
Mencinger Ivan dr.	1	—
Minder Ivan	1	—

Mlekuž Matija	1 gl. — kr.
Mrak Jakob, župnik	1 " — "
Mulej Andrej, c. kr. uradnik knjigodrž.	1 " — "
Murnik Ivan, tajnik trg. zbornice	3 " — "
Naglič Rudolf, trgovec	1 " — "
Neimenovan dobrotnik	5 " 30 "
Oblak Josip, beležniški uradnik	1 " — "
Omrsa Fran, trgovec	1 " — "
Pakič Mihael, leseninar	1 " — "
Perme Anton, gospodar	2 " — "
Pestotnik Ivan dr.	10 " 30 "
Pirec Matej, gospodar	1 " — "
Pleteršnik Maksimilijan, c. kr. profesor	4 " — "
Pogačnik Stepan, gostilničar	1 " — "
Pokljukar Josip dr., gospodar in drž. poslanec	3 " — "
Praprotnik Andrej, c. kr. učilniški ravnatelj	— " 50 "
Raktelj Fran, c. kr. učitelj	1 " — "
Razpet Martin dr.	2 " — "
Remeč Prim., župnik	2 " — "
Rudež Karel, gradščak	7 " — "
Sajavec Ferdinand, trgovec	1 " — "
Skubec Anton, c. kr. profesor	2 " — "
Starč Josip, c. kr. profesor	1 " — "
Staubert Emanuel, c. kr. profesor	1 " — "
Strbence Jurij dr., župnik	2 " — "
Sveteč Luka, c. kr. beležnik	3 " — "
Šavnik Karel, župan in lekarnik	1 " — "
Solar Ivan, duhovnik in c. kr. deželni učiln. nadzornik	5 " — "
Štempihar Valentin dr.	1 " — "
Šust Ivan dr., kanonik	5 " — "
Tavčar Ivan dr.	1 " — "
Tavčar Karel, gospodar in trgovec	2 " — "
Tiskarna gg. Kleinova in Kováčeva	2 " — "
Tomšič Fran, zemljemerec	2 " — "
Tomšič Ivan, c. kr. učitelj	2 " — "
Tréven Valentin, župan in trgovec	3 " — "
Tušek, oča	5 " — "
Urbančič Fran, c. kr. profesor	1 " — "
Vavrič Ivan, c. kr. profesor	3 " — "
Vilhar Ivan, gospodar	1 " — "
Vošnjak Josip dr., državni poslanec	2 " — "
Wiesthaler Fran, c. kr. profesor	1 " — "
Wurner Mihael, c. kr. profesor	1 " — "
Zagorec Matija (Hrvat), gostilničar	1 " — "
Zarnik Valentin dr.	5 " — "
Zupan Toma, c. kr. profesor	1 " — "
Zupančič Vilhald, c. kr. profesor	1 " — "
Zupaneč Jarnej dr., c. kr. beležnik	5 " — "
Zakej Friderik, c. kr. profesor	2 " — "
Žitnik Simon, oboin	2 " — "
Žváb Lovrenee, učitelj	1 " — "
Žvanut Matija, trgovec	3 " — "
Vsega vkup se je nabralo	185 gl. 80 kr.

B. Troški,

kateri se dade dokazati s pismi:

- G. kanoniku in župniku Ant. Urbasu za kupljen prostor v nov pokop 30 gl. — kr.
- Cerkovniku gosp. A. Médeu za pokop in drugi pokop 5 " — "
- Kamenorézu gosp. V. Čamerliku za kamen ter za vse čiharno delo z njim 110 " — "
- Ključničarju g. Lov. Zelencu za želézen oklep ob novem grobu 38 " — "
- Drugi malih troškov se je nabralo 2 " 80 "

Troškov vseh vkup je bilo 185 gl. 80 kr.

Ako te troške primerimo dohodkom, zgoraj naštetim, vidimo, da nij nedostataka nič niti prebitka nič.

Odbor, ustanovljen v to namero, da se pokojnemu profesorju, Ivanu Tušku, postavi dostojen spomenik, iskreno zahvalo javno izreka vsem zgoraj imenovanim radodarnim gospodom, ki so v spomenik pomogli z novčnimi prilogi, in izreka jo tudi gospodu dr. Vilhelmu Kovaču, mestnemu fiziku, ki je brez plače vodil pokop in novi pokop, ter zahvaljuje se vrhu tega slavnemu uredništvu „Slovenskega Naroda“, ki ta „račun“ zastoj razglašja.

V Ljubljani, v 11. dan oktobra 1879.

V rečenem odboru smo bili:

Jakob Hafner, Fr. Levstik, dr. Ivan Pestotnik, Ivan Tomšič.

SEZNAM.

19. oktobra:

- Fri. Bruck, Bruck, Nikolič iz Dunaja. — Pick iz Pešte. — Lenko iz Siska. — Polak, Sgallitzer iz Dunaja.
- Fri. Wentsch iz Dunaja. — Čvič iz Grada. — Jordan iz Celovca. — Roth iz Dunaja. — Schutz iz Trsta. — Mende iz Kočevja.
- Fri. bavarskem dvoru: Degl iz Št. Petra. — Kokoul iz Ljubljane.
- Fri. avstrijskem cesarji: Waida, Bonač iz Kranjske gore.

Dunajska borza 20. oktobra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih 68 gl. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 69 " 80 "

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Zlata renta	81	25
1860 drž. posojilo	127	—
Akcije narodne banke	836	—
Kreditne akcije	265	—
London	117	05
Srebro	—	—
Napol.	9	34
C. kr. cekini	5	58
Državne marke	57	80

Premeščenje.

Udano podpisani ima čast naznanjati svojim p. n. čestitim naročnikom, da je svojo

črevljarsko delarno

prestavil v dr. Suppantseitschevo hišo v Schellenburgovih ulicah št. 6,

kjer se bodo vse naročbe točno in vestno izvrševale. Sè spoštovanjem

(495)

A. Zitterer.

Preselil se je

Franc Ksaverij Finz,

okrajni, glavne tovarne za tobak in požarne straže zdravnik, (481—3)

pa vendar še zmirom stanuje na sv. Petra cesti, toda v hiši št. 29 (nova) v visocem partérji ter ordinuje od 12. do 2. ure. Siromaki ne plate nič.

Za napravo živih mej

se dobivajo — dokler ne potde zaloga, — vso jesen 1879 tri- do štiriletna drevesca, katera so vzrasla iz semen, ter imajo krepke korenine, in sicer (dasi ne vemo, koliko jih bode) se mogó kupiti: akacije (Robinio pseudo acatia) in Krustusovo trje (Gleditschia triacanthos). Kedor želi izvedeti ceno, naj omenjajoč, koliko in katerih vrst treba, vpraša v pismu pod naslovom: E.— G.— v Št. Vidi poleg Ljubljane. — Pošta Št. Vid. (484—2)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celej Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natančno repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim ploščatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-ur) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. kr. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalneji mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendelur) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stalo so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(321—10)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse Nro. 9.

LASTNA in usk „Narodne tiskarne“.